

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เพื่อจะทำให้สามารถศึกษาเกี่ยวกับความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ กับทัศนคติความรุนแรงของนักเรียนระดับมัธยมปลายได้ลึกซึ้งกว้างขวางกว่าการใช้วิธีวิจัยแบบใดแบบหนึ่งเพียงลำพัง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ ผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลจากแหล่งที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่

1. การใช้แบบสอบถามสำรวจโดยสุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ
2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งให้ข้อมูลเชิงคุณภาพอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับทัศนคติความรุนแรงของกลุ่มตัวอย่างขณะชมวิดีโอรายการข่าวภาคค่ำทางโทรทัศน์

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการศึกษาเป็นลำดับพอสังเขป ดังนี้

1. ออกแบบสอบถาม 1 ชุด เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปที่ต้องการ เพื่อนำมาจัดสุ่มเลือกศึกษาแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในขั้นต่อไป โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว
- ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการชมข่าวโทรทัศน์
- ตอนที่ 4 ทัศนคติเกี่ยวกับความรุนแรง

2. บันทึกรายการข่าวภาคค่ำทางโทรทัศน์ ในช่วงวันที่ 7 มีนาคม ถึง 10 เมษายน 2533 รวม 5 สัปดาห์ เลือกสุ่มสัปดาห์ละสถานี แล้วนำมาตัดต่อโดยเลือกเอาเฉพาะข่าวที่มีความรุนแรงตามเกณฑ์ที่กำหนดจากทุกสถานีทั้งสิ้น 10 ข่าว มีความยาวประมาณ 30 นาที

3. ให้กลุ่มประชากรตามที่ได้รับเลือกจากการสุ่มตัวอย่าง 8 โรงเรียน โรงเรียนละประมาณ 60 คน ตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาคัดเลือกตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในแหล่งข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ต่อไป จำนวน 8 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน

จากการบูรณาการวิธีวิจัย ทั้งแบบปริมาณและแบบคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดของวิธีการวิจัยในหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูลเชิงปริมาณ

แหล่งข้อมูลเชิงปริมาณที่ใช้เป็นหลัก ได้แก่ แบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา คือ นักเรียนชาย-นักเรียนหญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ระหว่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของปีการศึกษา 2532 จากโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนรัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้ตัวแทนที่ดีในการศึกษา จึงกำหนดขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. การเลือกโรงเรียน เป็นไปตามบัญชีรายชื่อที่ได้มาจากกองการศึกษาเอกชน และกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ปีการศึกษา 2532 มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 89,339 คน แบ่งเป็น

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชน	12,069 คน
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาล	77,270 คน

โรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประเภทสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร มีทั้งหมด 139 โรงเรียน เป็นโรงเรียนเอกชน 34 โรงเรียน และโรงเรียนรัฐบาล 105 โรงเรียน

ผู้วิจัยสร้างคู่มือการจัดประเภทกลุ่มตัวอย่างประชากร เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา 2 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วารินทร์ มาศกุล หัวหน้ากลุ่มวิชาการศึกษาทั่วไป ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ นายชูศักดิ์ ศรีสุข เจ้าหน้าที่หน่วยฝึกอบรมทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ช่วยจัดแบ่งประเภทของโรงเรียนออกเป็น 2 ระดับ ตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของนักเรียนส่วนใหญ่ในโรงเรียนนั้น แลสถานภาพของโรงเรียนตามที่ยอมรับของสังคม ได้แก่ ระดับสูง และระดับต่ำ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับระดับโรงเรียนที่ผู้วิจัยได้จัดแบ่งไว้ นำค่าที่ได้มาคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้ระหว่างผู้ลงรหัส ซึ่ง ซิงฮอลสติ (Holsti, 1963) ได้ให้สูตรไว้ ดังนี้

$$R = \frac{n(C_1, 2, \dots, n)}{C_1 + C_2 + \dots + n}$$

$$R = \frac{3(C_1, 2, 3)}{C_1 + C_2 + C_3}$$

เมื่อ $C_1, 2, 3$ คือ จำนวนรายการที่ผู้วิเคราะห์ทั้ง 3 คน มีความเห็นตรงกัน
 $C_1 + C_2 + C_3$ คือ จำนวนรายการที่ผู้วิเคราะห์ทั้ง 3 คน ทำการวิเคราะห์ทั้งหมด
 R คือ ค่าความเชื่อมั่น

ในการคำนวณตามสูตรของฮอลสตินี้ ค่าความเชื่อมั่นที่ได้ ไม่ควรจะต่ำกว่า 0.75 จึงจะมีความเชื่อถือได้

แทนค่าตามสูตร ดังนี้

$$R = \frac{3(113)}{133+133+133}$$

$$= \frac{339}{399}$$

$$= 0.85$$

ในการศึกษานี้ ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรจริงจากกลุ่มโรงเรียนใน 2 ระดับ เท่านั้น คือ โรงเรียนในระดับสูง และระดับต่ำ ตามผลที่ได้ ในกรณีที่โรงเรียนใดถูกเลือกไม่ตรงกันอย่างเป็นเอกลักษณ์จากผู้ลงรหัส ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 2 ใน 3 เป็นการตัดสินระดับของโรงเรียนนั้น ๆ ผลปรากฏว่า มีโรงเรียนในระดับสูง 20 โรงเรียน และโรงเรียนในระดับต่ำ 56 โรงเรียน

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Multi Stage Sampling (นิยม ปรุคำ, 2517) ดังนี้

1) สุ่มตัวอย่างโรงเรียนแบบ Simple Random Sampling จำนวน 8 โรงเรียนจากระดับสูง 4 โรงเรียน และระดับต่ำ 4 โรงเรียน ดังนี้

โรงเรียนระดับสูง	โรงเรียนระดับต่ำ
1. อัสสัมชัญ	5. วัดน้อยใน
2. เซนต์ดอมมินิก	6. วัดบารมจล
3. สตรีวิทยา	7. ราชดำริ
4. เซนต์โยเซฟคอนเวนต์	8. วัดนายโรง

2) สุ่มตัวอย่างประชากรจากทุกชั้นเรียนระหว่างมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 แบบ Simple Random Sampling โรงเรียนละประมาณ 60 คน ในกรณีที่โรงเรียนสหศึกษาจะสุ่มนักเรียนชายและหญิงในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน

2. การสุ่มตัวอย่างประชากร ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) โดยกำหนดขนาดของตัวอย่าง (Sample Size = n) เป็น 0.5% ตามหลักการวิจัยที่เป็นสากล (Roger D. Wimmer and Joseph R. Dominick, 1987) ของตัวอย่างประชากร (Population = p) จำนวน 89,339 คน

เมื่อ $p = 89,339$, $n = 0.5\%$ ดังนั้นขนาดของตัวอย่างประชากร ที่ได้จากการคำนวณ จึงเป็น 446 คน แต่สำหรับการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามเป็นจำนวน 500 ชุด เพื่อกันการผิดพลาดและได้กลับคืนมาครบถ้วนบริบูรณ์ทั้งสิ้น จำนวน 488 ชุด มากกว่าผลที่คำนวณไว้ ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลนี้มาคำนวณหาค่า error ตามสูตร Standard error (Roger D. Wimmer and Joseph R. Dominick, 1987) เมื่อ $P = 488$ และ $N = 0.5$ ดังนี้

$$\begin{aligned}
 SE(p) &= \sqrt{\frac{n(100 - n)}{p}} \\
 \text{แทนค่า} &= \sqrt{\frac{0.5(100-0.5)}{488}} \\
 &= \sqrt{\frac{49.75}{488}} \\
 &= \sqrt{0.10} \\
 &= 0.31
 \end{aligned}$$

ผลจากการคำนวณพบว่า ค่า error หรือโอกาสที่ข้อมูลนี้จะมีความผิดพลาด เป็นไปได้เพียงร้อยละ 0.31 เท่านั้น ดังนั้นตัวอย่างประชากรกลุ่มนี้ จัดได้ว่าเป็นตัวแทนที่น่าเชื่อถือในการศึกษา โดยสุ่มตัวอย่างโรงเรียนละประมาณ 60 คน ระหว่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ชั้นเรียนละประมาณ 20 คน ในกรณีที่เป็นโรงเรียนสหศึกษาจะสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชายประมาณ 30 คน และหญิงประมาณ 30 คน เช่นเดียวกัน

เหตุผลในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ข้อจำกัดในเรื่องเวลา และงบประมาณการใช้จ่าย
2. เลือกกลุ่มวัยรุ่นที่เป็นนักเรียน เพราะการศึกษาคั้งนี้เป็นไปอย่างมีระบบ

ประกอบไปด้วย 2 ขั้นตอน ขั้นแรก เป็นการสำรวจข้อมูลทั่วไปที่ต้องการทราบ แล้วนำข้อมูลนี้ มาสุ่มเลือกอีกครั้งหนึ่ง เพื่อศึกษาแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในขั้นที่ 2 จึงต้องมีการ ติดต่อกลับไปยังกลุ่มประชากรเดิมอีกครั้งหนึ่ง ถ้าเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ตามสถาบันต่าง ๆ จะสะดวกต่อการติดต่อกลับไปยังโรงเรียนนั้น ได้ดีกว่าที่จะเลือกศึกษากลุ่มวัยรุ่นทั่วไป

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ ตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1. เพศ ประกอบด้วย เพศชาย และเพศหญิง
2. ระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งศึกษาได้จากเรื่องต่าง ๆ ดังนี้
  - รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน
  - รายการทรัพย์สิน
  - ค่าใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้รับมาจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองเฉลี่ย

ต่อเดือน

3. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ได้แก่ แบบปล่อยปละละเลย (Laissez-faire) แบบปกป้อง (Protective) แบบประชาธิปไตย (Democratic) และแบบเผด็จการ (Autocratic)

4. ความใกล้ชิดในครอบครัว ได้แก่ การใช้เวลาว่างพูดคุยกันระหว่างบิดามารดา หรือผู้ปกครองกับกลุ่มตัวอย่าง

5. ลักษณะการชมข่าวโทรทัศน์ ได้แก่ ความถี่ในการชมข่าวภาคค่ำทางโทรทัศน์

ตัวแปรตาม คือ ทศนคติเกี่ยวกับความรุนแรง ซึ่งประกอบไปด้วยทัศนคติด้านความรุนแรงในเหตุการณ์จำลองจากชีวิตประจำวัน กับทัศนคติด้านความรุนแรงในเหตุการณ์จำลองจากข่าวโทรทัศน์และแนวโน้มพฤติกรรม

เกณฑ์กำหนดในการวัดตัวแปรต่าง ๆ

ระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจ จากแบบสอบถามในการศึกษาเชิงปริมาณ ประกอบด้วย

1. รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน แบ่งรายได้เป็น 3 ระดับ คือ รายได้ต่ำ รายได้ปานกลาง และรายได้สูง กำหนดให้

รายได้ต่ำกว่า 5,000 - 10,000 บาท = รายได้ต่ำ

รายได้ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท = รายได้ปานกลาง

รายได้สูงกว่า 20,000 บาท = รายได้สูง

2. รายการทรัพย์สิน ผู้วิจัยสุ่มกำหนดรายการทรัพย์สิน 22 ชนิด โดยจัดแบ่งประเภทออกเป็น 3 ระดับตามสภาพการเป็นที่ยอมรับของสังคม และกำหนดค่าคะแนนให้กับรายการทรัพย์สินแต่ละชนิดดังนี้

- รายการทรัพย์สินที่จัดว่าเป็นของมีค่ามาก เป็นสิ่งของที่พบเห็นเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้สูง หรือมีฐานะทางเศรษฐกิจสูง ให้ 3 คะแนน

- รายการทรัพย์สินที่มีค่ารองลงมา เป็นสิ่งของที่พบเห็นได้เป็นส่วนมากหรือในกลุ่มผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง ให้ 2 คะแนน

- รายการทรัพย์สินที่ทุกบ้านมีมากที่สุด เป็นสิ่งของที่พบเห็นได้ทั่วไป ไม่จำกัดอยู่ในเฉพาะกลุ่มคนประเภทหนึ่งประเภทใด ให้ 1 คะแนน

นำคะแนนทั้งหมดมารวมกัน และแบ่งระดับฐานะทางเศรษฐกิจออกเป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ $\bar{X} + S.D.$ ของคะแนนรวมทั้งหมด (อภิชาติ จำรัสฤทธิรงค์; มหาวิทยาลัยมหิดล อ้างใน วัชรภรณ์ ตระกูลดิษฐ์, 2525) แบ่งได้ดังนี้

ค่าคะแนนรวมที่มีค่าน้อยกว่า $\bar{X} - S.D.$ = ฐานะทางเศรษฐกิจในระดับต่ำ

ค่าคะแนนรวมที่มีค่าระหว่าง $\bar{X} \pm S.D.$ = ฐานะทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนรวมที่มีค่าสูงกว่า $\bar{X} + S.D.$ = ฐานะทางเศรษฐกิจในระดับสูง

3. ค่าใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่างเฉลี่ยต่อเดือน กำหนดให้
 ค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 300 - 500 บาท = ฐานะทางเศรษฐกิจในระดับต่ำ
 ค่าใช้จ่ายระหว่าง 501 - 900 บาท = ฐานะทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง
 ค่าใช้จ่าย 901 - สูงกว่า 1,100 บาท = ฐานะทางเศรษฐกิจในระดับสูง

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว

จากการรวบรวม และประมวลผลงานทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งมีผู้ทำการศึกษาไว้เป็นจำนวนมากแล้วนั้น ผู้วิจัยได้สรุปและจัดแบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวเป็น 4 แบบ ได้แก่ แบบปล่อยปละละเลย (Laissez-faire), แบบปกป้อง (Protective), แบบประชาธิปไตย (Democratic) และแบบเผด็จการ (Autocratic)

ประเภทข่าวโทรทัศน์

แม้จะไม่ใช้ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาแต่เป็นคำถามส่วนหนึ่งในตอนที่ 3 ที่ผู้วิจัยจัดสร้างขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจเรื่องข่าวโทรทัศน์ โดยการประยุกต์จากงานวิจัย 2 เรื่อง คือ โทรทัศน์ : วิธีคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของข่าวของสถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานคร (อรนุช เลิศจรยารักษ์, ไม่ระบุปี) และการวิเคราะห์ข่าวเมืองหลวงข่าวท้องถิ่น และข่าวระดับชาติ ในรายการข่าวโทรทัศน์ไทย (คุณากร เพชรคง, 2533) ปราบกฎเป็นข่าว 12 ประเภท ดังนี้

- ข่าวในพระราชสำนัก	- ข่าวอุบัติเหตุ/ภัยพิบัติ
- ข่าวรัฐบาลและการเมือง	- ข่าวพัฒนา/ข่าวสังคม
- ข่าวเศรษฐกิจ	- ข่าวศิลปะ/วัฒนธรรม/บันเทิง
- ข่าวทหาร	- ข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียม
- ข่าวความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	- ข่าวพยากรณ์อากาศ
- ข่าวอาชญากรรม	- ข่าวกีฬา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย ส่วนคำถามที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา และตัวแปรอื่นที่อาจเกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างและบิดามารดา ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพทางเศรษฐกิจ และระดับการศึกษา ลักษณะการประกอบอาชีพของบิดามารดา เป็นต้น

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวเป็นเรื่องความใกล้ชิดของบุคคลในครอบครัวและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- คำถามในข้อ 1-5 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Laissez-faire)

- คำถามในข้อ 6-10 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้อง (Protective)

- คำถามในข้อ 11-15 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democratic)

- คำถามในข้อ 16-20 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ (Autocratic)

ตอนที่ 3 ข้อมูลการชมข่าวโทรทัศน์ เกี่ยวกับความบ่อยครั้งและสาเหตุที่ชมข่าวประเภทของข่าวที่กลุ่มตัวอย่างชอบชม เป็นต้น

ตอนที่ 4 ทศนคติเกี่ยวกับความรุนแรงเป็นการสอบถามทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างว่ารุนแรง หรือไม่รุนแรง และมีแนวโน้มพฤติกรรมอย่างไร ในข้อนั้น ๆ มีคำถามทั้งหมด 12 ข้อ ดังนี้

- คำถามในข้อ 1-6 เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรุนแรงในเหตุการณ์จำลองจากชีวิตประจำวัน ประกอบด้วยคำถาม ดังนี้

- 1) ท่านทะเลาะกับเพื่อน
- 2) เพื่อนเผลอทำถ้วยน้ำทรงงานศิลปะที่ท่านเพิ่งจะทำเสร็จ
- 3) มีคนมาด่าว่าเพื่อนรักของท่าน
- 4) ท่านถูกญาติผู้ใหญ่หลอกอย่างแรง แต่เขากลับไม่ยอมรับผิด ไม่กล่าวขอโทษ
- 5) ท่านถูกรุ้ตต่อหน้าเพื่อน ๆ ในห้องเรียน เพราะทำเลขผิด
- 6) ท่านเห็นเพื่อนของท่านกำลังเล่นโกงในเกมนั้น ๆ

ซ้ำยังหัวเราะ

- คำถามในข้อ 7-12 เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรุนแรงในเหตุการณ์จำลองจากข่าวโทรทัศน์ ประกอบด้วยคำถาม ดังนี้

- 7) ท่านเห็นรถยนต์คันหนึ่ง แล่นมาด้วยความเร็วสูง พุ่งชนคนที่กำลังเดินข้ามถนนแล้วขับรถหนีไป ขณะที่ท่านนั่งอยู่ในรถแท็กซี่
- 8) ขณะที่ท่านกำลังรับประทานอาหารกับเพื่อน ๆ ในร้านอาหารแห่งหนึ่ง มีวัยรุ่นกลุ่มหนึ่ง เข้มมารุมทำร้ายคนที่นั่งอยู่ใกล้กันกับท่าน
- 9) ท่านเห็นคนกำลังจะกระโดดลงมาจากตึก
- 10) เกิดเหตุการณ์รบกันที่ชายแดน ไทยถูกประเทศเพื่อนบ้านรุกร้าเข้ามา
- 11) ปัจจุบันนี้มีขอลานั่งอยู่เกลื่อนเมือง
- 12) สินค้าในท้องตลาดต่างพากันขึ้นราคา ในขณะที่เงินเดือนของประชาชน

ในแผ่นดิน

ยังเท่าเดิม

คำถามในแต่ละข้อแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ รุนแรง - ไม่รุนแรง และแนวโน้มพฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างจะแสดงออก แบ่งตามระดับความรุนแรง โดยอาศัยการกระทำ หรือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเกณฑ์ในการแบ่งระดับความรุนแรง

ได้กำหนดค่าเป็น 4 คะแนน ในข้อที่จัดเป็นพฤติกรรมรุนแรงมากที่สุดให้ 3 และ 2 คะแนน ในข้อที่เป็นพฤติกรรมรุนแรงลดน้อยลงตามลำดับ และให้ 1 คะแนน สำหรับข้อที่เป็นการแสดง ออกแบบสันติวิธี หรือ เป็นการกระทำที่ไม่รุนแรงเลย

เหตุผลในการแบ่งระดับความรุนแรงของแนวโน้มพฤติกรรม

เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าแนวโน้มพฤติกรรมนั้นขัดแย้งกันกับทัศนคติด้านความรุนแรง ซึ่งเป็นคำตอบในส่วนแรกหรือไม่ อย่างไร

ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือการจัดประเภทรายการทรัพย์สิน และระดับแนวโน้มพฤติกรรม เพื่อคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นสำหรับแบบสอบถามในตอนที่ 2 และ ตอนที่ 4 โดยได้รับความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และนักสื่อสารมวลชน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พันธ์ุ เชยจรรยา อาจารย์ประจำภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์อนุสรณ์ ศรีแก้ว อาจารย์บรรยายพิเศษคณะวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ อาจารย์พรสุรีย์ ธนศรีสีบังค์ อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

การคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้ระหว่างผู้ทรงรหัส สำหรับคู่มือการจัดประเภทรายการทรัพย์สิน ตามรายละเอียดที่กล่าวไว้ในเกณฑ์กำหนดในการวัดตัวแปรต่าง ๆ เป็นไปตามสูตรของ ฮอลสตี (1963) ดังกล่าวในการคำนวณเลือกโรงเรียนในหัวข้อกลุ่มตัวอย่างข้างต้น ดังนี้

$$\begin{aligned}
 R &= \frac{4(C_1, 2, 3, 4)}{C_1+C_2+C_3+C_4} \\
 &= \frac{4(18)}{22+22+22+22} \\
 &= \frac{72}{88} = 0.82
 \end{aligned}$$

สำหรับคู่มือการจัดระดับแนวโน้มพฤติกรรม ตามรายละเอียดที่กล่าวไว้ตอนที่ 4 ใน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยปรากฏผล ดังนี้

$$\begin{aligned}
 R &= \frac{4(18)}{48+48+48+48} \\
 &= \frac{160}{192} \\
 &= 0.83
 \end{aligned}$$

หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว จำนวน 20 ชุด ไปทดสอบกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อสร้างความเชื่อถือได้ (Reliability) และความเที่ยงตรง (Validity) ดังนี้

1. คำถามในตอนที่ 1 ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไป และข้อเท็จจริง บางข้อนำมาแก้ไขการใช้ภาษา เพื่อให้สื่อความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. คำถามส่วนที่วัดทัศนคติเกี่ยวกับความรุนแรงในตอนที่ 4 ประกอบด้วยคำถาม 2 ส่วน ดังกล่าวคือ รุนแรง-ไม่รุนแรง และแนวโน้มพฤติกรรม ในส่วนหลังนี้เป็นคำตอบที่มีความหนักเบาหรือความเข้ม (Degree) ของแนวโน้มพฤติกรรมดังกล่าว ทำนองเดียวกันกับการกำหนดน้ำหนักตามวิธีของ Likert ในกรณีนี้แบบสอบถามมีข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จึงสามารถวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามแต่ละข้อ (ทีละข้อ) ได้โดยอาศัยหลักที่ว่า ข้อคำถามที่ดีควรแยกได้ว่าใครมีความเห็นในทางบวก (หรือลบ) มากน้อยกว่ากัน การหาค่าอำนาจจำแนกดังกล่าวหาได้โดยการทดสอบด้วย t-test (วิเชียร เกตุสิงห์, 2530) ดังนี้

$$t = \frac{XH - XL}{\sqrt{\frac{S^2H + S^2L}{n}}}$$

เมื่อ	XH	คือ	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง
	XL	คือ	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
	S ² H	คือ	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
	S ² L	คือ	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
	n	คือ	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละกลุ่ม

แบบสอบถามข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ถือว่ามีอำนาจจำแนกสูงอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ มีทั้งสิ้น 12 ข้อ แบ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับความรุนแรงในเหตุการณ์จำลองจากชีวิตประจำวัน (ข้อ 1-6) และคำถามเกี่ยวกับความรุนแรงในเหตุการณ์จำลองจากข่าวโทรทัศน์ (ข้อ 7-12) ปรากฏรายละเอียด ดังนี้

ข้อ 1. ได้ค่า $t = 1.83$	ข้อ 7. ได้ค่า $t = 4.00$
ข้อ 2. ได้ค่า $t = 3.02$	ข้อ 8. ได้ค่า $t = 2.00$
ข้อ 3. ได้ค่า $t = 2.40$	ข้อ 9. ได้ค่า $t = 3.00$
ข้อ 4. ได้ค่า $t = 2.67$	ข้อ 10. ได้ค่า $t = 2.20$
ข้อ 5. ได้ค่า $t = 2.50$	ข้อ 11. ได้ค่า $t = 2.00$
ข้อ 6. ได้ค่า $t = 4.67$	ข้อ 12. ได้ค่า $t = 1.75$

จากผลการคำนวณค่าความเชื่อมั่นแสดงให้เห็นว่า คำถามแต่ละข้อในแต่ละตอนอยู่ในระดับที่มีความน่าเชื่อถือได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ถือจดหมายไปขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดของคำถามในแบบสอบถาม และขั้นตอนการศึกษาแก่อาจารย์ในโรงเรียนตามแต่จะได้รับอนุญาต เพื่อให้อาจารย์ผู้ประสานงานนำแบบสอบถามเหล่านั้นไปชี้แจงให้นักเรียนอีกครั้งหนึ่ง โดยมีคณะของผู้วิจัย ซึ่งได้จัดเตรียมไว้แล้วนั้น กระจายกันไปแจกแบบสอบถามตามห้องเรียนต่าง ๆ ที่ได้รับการสุ่มเลือกไว้ โดยใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที ในการตอบแบบสอบถาม แล้วจึงขอรับแบบสอบถามกลับคืน เพื่อนำมาสุ่มเลือกอีกขั้นตอนหนึ่งในการศึกษาเชิงคุณภาพแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้วิจัยได้จัดทำตารางนัดหมายกลับไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนั้นอีกจนกว่าจะเสร็จสิ้นกระบวนการเก็บข้อมูลในทุกขั้นตอน

สถิติวิเคราะห์ในการวิจัย

1. ใช้ร้อยละเพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของประชากร และข้อมูลอื่น ๆ ซึ่งต้องการรายละเอียด เป็นค่าร้อยละ
2. ใช้ Chi-square Test เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ ความรุนแรงกับเพศ, ระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจ, รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู, ความใกล้ชิดในครอบครัว และลักษณะความบ่อยครั้งในการชมข่าวโทรทัศน์ ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐาน

แหล่งข้อมูลเชิงคุณภาพ

แหล่งข้อมูลเชิงคุณภาพที่ใช้เป็นหลัก ได้แก่ ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งจัดขึ้นเพื่อจุดประสงค์ที่จะทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มวัยรุ่นตอนกลางที่มีต่อความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ และเพื่อเพิ่มความชัดเจนให้กับแบบสอบถามที่ใช้สำรวจในการศึกษาเชิงปริมาณ

จัดกลุ่มสนทนาทั้งสิ้น 8 กลุ่ม จาก 8 โรงเรียน ในแต่ละกลุ่มหรือแต่ละโรงเรียนนั้น ประกอบด้วยผู้ร่วมสนทนาจำนวน 8 คน เลือกมาจากประชากรที่เป็นเป้าหมายในการศึกษา โดยใช้เกณฑ์ 3 ประการ คือ

1. เป็นผู้ที่ชมข่าวโทรทัศน์ทุกวัน เพราะมีโอกาที่จะซึมซับเอาความรุนแรงรูปแบบต่าง ๆ จากข่าวโทรทัศน์ได้มากกว่าผู้ที่ชมข่าวเพียงครั้งคราว ตามทฤษฎีการปลูกฝัง (Cultivation Theory) (Will Wyatt : BBC Television) "มันเป็นไปได้ที่ว่าเด็กส่วนมากที่ดูโทรทัศน์อาจจะไม่ได้มีความรู้สึกไม่สบายใจในสิ่งที่เขาดู แต่เมื่อพวกเขาโตขึ้น ก็จะเคยชินกับความรุนแรงที่พวกเขาเคยเห็นจากโทรทัศน์ทุก ๆ วัน มันกลายเป็นบรรทัดฐานเสียแล้ว โดยเฉพาะเนื้อหาที่น่าเสนอในรายการข่าว"

2. กรณีที่เป็นโรงเรียนสหศึกษาจะเลือกทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชายในปริมาณที่เท่ากัน เพื่อให้ทราบถึงทัศนคติที่แตกต่างกันระหว่างเพศ ในกรณีที่รับรู้ถึงความรุนแรงจากการชมข่าวโทรทัศน์ในปริมาณที่เท่าเทียมกันว่า เพศหญิงจะมีทัศนคติความรุนแรงน้อยกว่าเพศชายหรือไม่ (สวารร์วี คชาชีวะ และ พัฒนาคี ชูโต, ไม่ระบุปี)

3. มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา รวมทั้งความใกล้ชิดของบุคคลในครอบครัว โดยเฉพาะลักษณะการสนทนากับผู้ปกครองที่แตกต่างกันขณะชมข่าวโทรทัศน์ ดังที่ ชิว (Choi, 1975) พบว่า สาเหตุที่ทำให้เด็กสนใจรายการประเภทรุนแรงนี้ได้แก่ บุคลิกภาพ ประสบการณ์ทางครอบครัว และความสัมพันธ์ภายในกลุ่มของแต่ละบุคคล

เหตุผลในการเลือกผู้ร่วมสนทนาตามเกณฑ์ดังกล่าว เพื่อให้แน่ใจว่าภายในกลุ่มแต่ละกลุ่ม ผู้ร่วมสนทนาจะมีภูมิหลังบางประการที่แตกต่างกันไปบ้างแม้ว่าจะมีสถานภาพทางการศึกษาที่ใกล้เคียงกันเพื่อให้เกิดทัศนคติที่หลากหลาย โดยผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ดำเนินการสนทนาจะเป็นผู้ควบคุมการสนทนานั้น ๆ ให้เป็นไปอย่างราบรื่น มิให้เกิดความขัดแย้งกันอย่างรุนแรง

แนวทางการสนทนาสำหรับกลุ่มสนทนา

วิธีการศึกษาแบบการสนทนาดังกล่าว จัดให้ผู้ร่วมสนทนาชม วิดีทัศน์รายการข่าวทั้ง 10 ข่าวที่บันทึกไว้ โดยเปิดให้ดูทีละข่าวแล้วหยุดพักเพื่อทำการสนทนาแบบเจาะลึกถึงข่าวที่ได้ดูไป เกี่ยวกับความรุนแรงในข่าวนั้น ๆ และผลกระทบของข่าวที่มีต่อตัวผู้สนทนาหรือต่อสังคมโดยเปิดโอกาสให้ทุกคนได้พูดแสดงความคิดเห็นให้เกิดพลวัตรของกลุ่ม เพื่อให้ผู้ร่วมสนทนามีส่วนกระตุ้นซึ่งกันและกันเกี่ยวกับความคิดเห็นที่แสดงออก ผู้วิจัยให้ความระมัดระวังเป็นพิเศษไม่ให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งผูกขาดการสนทนาหรือมีอิทธิพลครอบงำ (Dominate) ความคิดของบุคคลอื่น สำหรับบุคคลใดที่มีจะนั่งฟังหรือไม่ค่อยพูด ผู้วิจัยจะคอยกระตุ้นโดยการส่งคำถามที่กลุ่มสนทนานั้นพูดคุยอยู่ไปยังบุคคลผู้นั้น เพื่อให้เขาได้พูดแสดงความคิดเห็นในส่วนนั้น ๆ ด้วย เมื่อสนทนาจนครบ 10 ข่าวแล้ว ให้ผู้ร่วมสนทนาพูดคุยถึงระดับความรุนแรงของข่าวทั้ง 10 ข่าวและอธิบายคำนิยามคำว่า "ความรุนแรง"

การสนทนาในกลุ่มทุกกลุ่มดำเนินไปตามแนวทางการสนทนาเดียวกัน แต่อาจมีความแตกต่างกันบ้างเล็กน้อยตามสถานการณ์ที่ดำเนินการสนทนา โดยมี การรับประทานครมเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองระหว่างผู้ร่วมสนทนาตลอดการดำเนินการสนทนานั้น ๆ และมีการหยุดพักเพื่อผ่อนคลายเป็นช่วง ๆ ไป เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการสนทนานั้น ๆ แล้วมีการมอบของสมนาคุณให้กับผู้ร่วมสนทนาทุกคน เพื่อเป็นสิ่งตอบแทนที่ได้ให้ความร่วมมือในการศึกษาดังนี้

ขั้นตอนในการสนทนากลุ่ม

1. บอกถึงวัตถุประสงค์และรายละเอียดในการจัดสนทนากลุ่มครั้งนี้
2. ผู้ดำเนินการสนทนาแนะนำคณะผู้ร่วมงานทั้ง 4 คนว่าใครมีหน้าที่อย่างไรในการสนทนากลุ่มครั้งนี้บ้าง ซึ่งประกอบไปด้วย
  - ผู้วิจัย เป็นผู้ดำเนินการสนทนา
  - ผู้ควบคุมเครื่องเล่นวีดิทัศน์ และ โทรทัศน์ 1 คน
  - ผู้ควบคุมเครื่องบันทึกเสียง จัดบันทึกสภาพบรรยากาศและพฤติกรรมของผู้ร่วมสนทนาทุกคน ขณะทำการสนทนากลุ่ม 2 คน

แล้วให้ผู้ร่วมสนทนาแนะนำตนเอง พร้อมทั้งการพูดคุยกันในเรื่องทั่วไป เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองมากที่สุด

3. แจกเอกสารเพื่ออธิบายลักษณะการแบ่งระดับของข่าวพร้อมทั้งหัวข้อข่าวทั้ง 10 ที่จะดู เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันก่อนที่จะดูข่าว โดยมีหลักในการเลือกข่าว คือ เป็นข่าวที่เสนอภาพความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ เช่น มีคนในได้รับบาดเจ็บ มีคนตาย ทรัพย์สินเสียหาย หรือภาพแสดงอาการโกรธ เศร้าสลด เป็นต้น และเสียงที่แสดงออกถึงความรุนแรงทางวาจาประกอบไปด้วย

ข่าวประเภทความรุนแรงส่วนบุคคล

<u>ข่าวที่ 1</u>	พรรคเอกภาพเปิดโปงเบื้องหลัง ปปป.
<u>ข่าวที่ 2</u>	ฆาตกรรมแก๊งยาภูเขา
<u>ข่าวที่ 3</u>	รถชนคนตายหน้าเดอะมอลล์ รามคำแหง
<u>ข่าวที่ 4</u>	เจ้าหน้าที่ศุลกากรจับกุมแก๊งยาเสพติดชาวไนจีเรีย
<u>ข่าวที่ 5</u>	ศึกฟุตบอลยามาฮาไทยแลนด์คัพ

ข่าวประเภทความรุนแรงในเชิงโครงสร้างทางสังคม

<u>ข่าวที่ 6</u>	การบุกรุกป่าบริเวณอุทยานแห่งชาติดอยภูคา
<u>ข่าวที่ 7</u>	กรมประชาสัมพันธ์แก้ไขปัญหาลูกหลาน

- ข่าวที่ 8   คนงานไทยในสิงคโปร์
ข่าวที่ 9   เด็ก 2 เพศในครอบครัวที่ยากจน
ข่าวที่ 10   เงินจำกัดระดับการศึกษาของเยาวชนในประเทศ

คำถาม : ถามผู้ร่วมสนทนาทุกกลุ่มในแต่ละข่าวที่ได้ดูจบไป

- คิดว่าข่าวนี้รุนแรงหรือไม่ ... อะไรคือความรุนแรงที่พูดถึง?
- ทำไมจึงคิดเช่นนั้น?
- ถ้ามีข่าวแบบนี้นำเสนอออกมามาก ๆ จะรู้สึกอย่างไร?
- คิดว่าจะเกิดผลกระทบอะไรต่อตนเอง หรือ ต่อคนดูทั่วไปในสังคมนี้บ้าง

หรือไม่?

หลังจากสนทนาเกี่ยวกับข่าวทั้ง 10 ข่าวจบแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการสนทนาในเรื่อง "ระดับความรุนแรง" ของทั้ง 10 ข่าว และให้ผู้ร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็นที่มีต่อคำว่า "ความรุนแรง"